

Miljö- och energidepartementet
Kemikalieenheten
103 33 Stockholm

Remiss av EU-kommissionens förslag till direktiv om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön
(dnr M2018/01858/Ke)

Svensk Plastindustriförening, SPIF delar delvis remissens åtgärder och mål. Detta ligger väl i linje med det arbete som SPIF spridit bland sina 135 medlemsföretag under de senaste åren.

Nedskräpning är ett stort globalt problem som bara kan lösas med globala åtgärder. Det är bra att inom EU ta tag i en del av denna problematik.

SPIF anser att nedskräpningen inom EU beror huvudsakligen på **mänskliga attityder** och **undermålig avfallshantering**. En stor del av det vi idag hittar i vår miljö beror på att både insamlat och icke insamlat avfall alltför lätt hamnar på fel ställe. Öppna deponier av avfall bidrar tyvärr till stor del till nedskräpningsproblemet. Här behövs en stark skärpning av regelverken inom EU likaså att redan gällande regelverk verkligen följes.

Att ta bort vissa produkter från marknaden, öka insamling och återvinning av använda produkter och att öka information till konsumenter är dock bara en av många framkomliga vägar att minska nedskräpningen och dess effekter på miljön. SPIF verkar också via Plastkretsen för att öka återvinningsbarheten på förpackningar genom förändrade materialval. Likaså kan ändrad design på många produkter medverka till mindre nedskräpning

Däremot är det beklagligt att förslaget inte tar upp och föreslår åtgärder mot de två avgörande orsakerna till nedskräpningen, nämligen mänskligt beteende och undermålig avfallshantering.

SPIF anser att orsakerna till nedskräpningen i Sverige till största delen beror på följande:

1. Nedskräpning upplevs av de flesta inte som ett brott idag. Lagstiftningen bör förtydligas och de straffrättsliga konsekvenserna är alltför små eller obefintliga. T ex utdelas inte ordningsbot för en kastad cigarettfimp, fimpar står för ca 64 % av nedskräpningen i storstäder enligt plockanalyser från Håll Sverige Rent². Det kostar att köra för fort i Sverige även om inget händer, däremot kostar det nästan inget att skräpa ner vilket ger en direkt inverkan på vår miljö.

2. Tillgången till papperskorgar i publika områden är alltför dålig. I samma rapport från Håll Sverige Rent² anger 39% att orsaken till nedskräpning är avsaknad av papperskorg och 18 % att befintlig papperskorg var full.
3. 41 % av samma tillfrågade ansåg att skräpet var komposterbart. Det saknas tydlig information på många produkter om dess långsiktiga effekter vid nedskräpning av miljön. Att kasta en pappersförpackning i naturen tror många idag är försumbart eftersom pappret lätt löses upp och försvinner. Tyvärr uppfattas idag många förpackningar som består av olika materialkombinationer (papper/plast) som "bara papper" och därför inte utgör någon större miljöpåverkan. Enhetliga och tydliga symboler på t ex förpackningar bör tas fram på EU-nivå. Dessa ska lätt kunna förstås av konsumenterna och ge dem kunskap om dess effekt på miljön vid nedskräpning.

SPIF anser också att ett ensidigt program riktat enbart mot plast som material ger en snedvridning av marknaden. Andra material såsom papper, metall och glas utgör också en stor källa till nedskräpning och miljöbelastning. Att bara byta ut vissa produkter från plast till annat material påverkar inte attityderna mot nedskräpning.

Det utökade producentansvaret enligt artikel 8 är alltför omfattande. Nedskräpningen görs av människor och inte av producenter. Att låta producenterna ta över ansvaret för samhällets alltför slappa attityd gentemot nedskräpning och avfallshantering är helt fel. Producenterna har redan idag mycket stora problem med att få ställa upp insamlingskärl där de mest behövs (kommunerna bestämmer). Likaså vet vi idag att en alltför stor del av det avfall som kastas i producenternas insamlingskärl är produkter som inte omfattas av producentansvar (hushållsavfall, blöjor, leksaker, allt av diverse olika icke-plastmaterial). Att belasta plastindustrin med kostnader för detta är helt fel, en betydande del av detta är kommunernas ansvar (*Lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning, §2*)³.

Det saknas också i förslaget åtgärder mot produkter som innehåller tillsatsmedel som antingen är förbjudna inom EU alternativt ingår med högre halter än godkända nivåer. Dessa har en betydande inverkan på vår miljö och även kvaliteten på återvunnet material. Tidigare undersökningar, från bl a Kemikalieinspektionen, har visat att framförallt i importerade produkter från länder utanför EU har detta förekommit. Här bör tydligare kontroll införas för att importörer bättre lever upp till gällande lagar och förordningar.

Nya undersökningar som bör beaktas

En del av de produkter av plast som enligt förslaget ska begränsas kommer att ersättas med likande produkter av andra material, t ex papper och metall. Kemikalieenheten bör tydliggöras om dessa alternativa material har en lägre eller högre belastning på den globala miljön, t ex växthusgaser och/eller effekter på ekosystemen. För konsumenter som vill bidra till en cirkulär ekonom är det väsentligt att man lätt tillgängligt får faktabaserad information om vilka effekter som byte av produkter till andra material ger.

I en rapport "The impact of plastics on life cycle energy consumptions and greenhouse gas emission in Europe"¹ gjord av Denkstatt i samarbete med Plastics Europe framgår bland annat att utbyte av plast till det bästa alternativa materialet kan ge följande effekter:

- materialåtgång (vikt) ökar med ca 370 %
- energiförbrukning ökar med ca 57 %
- Green House Gas emissions (GHG) ökar med ca 61 %

Denna rapport är ett bra exempel på hur plast idag utgör ett bra material för olika produkter ur miljösynpunkt.

Sammanfattning

SPIF anser att EU-kommissionens förslag bör justeras i vissa delar och att det därefter sänds ut på ny remissrunda innan beslut tas.

Särskilt bör följande område omarbetas i förslaget:

1. Åtgärder för mänskliga attityder och dess påföljder.
2. Åtgärder för förbättrad avfallshantering inom hela EU.
3. Artikel 8 måste justeras utifrån de krav som är rimliga att ställa på producentansvaret.
4. Åtgärder mot importerade produkter som idag inte fångas upp inom gällande system.

Leif Nilsson
Ordförande
Svensk Plastindustriförening, SPIF

¹ <https://www.plasticseurope.org/application/files/9015/1310/4686/september-2010-the-impact-of-plastic.pdf>

² https://www.hsr.se/sites/default/files/skrapprapport_2018_.pdf

³ <http://www.notisum.se/Pub/Doc.aspx?url=/rnp/sls/lag/19980814.htm>